

Sportdeelname en ervaringen van transgender personen

Rens Cremers & Agnes Elling

mulier instituut

Inhoudsopgave

1. <u>Inleiding</u>	3
2. <u>Ervaren gezondheid en veiligheid</u>	6
3. <u>Sportgedrag en betrokkenheid</u>	7
4. <u>Betekenisgeving en acceptatie</u>	11
5. <u>Conclusie</u>	16
 <u>Referenties</u>	 17
 <u>Bijlage: Tabellen</u>	 18

1. Inleiding

Aanleiding

De Alliantie Gelijkspele - een netwerkorganisatie van verschillende partijen, waaronder NOC*NSF en de John Blankenstein Foundation - voert sinds 2008 beleidsprogramma's uit in opdracht van de ministeries OC&W en VWS, gericht op verbetering van de acceptatie van (aanvankelijk homoseksualiteit en later) LHBT-personen in de sportwereld en in de georganiseerde wedstrijdsport in het bijzonder.

Vanuit het lopende beleidsprogramma Alliantie Gelijkspele 4.0 (2018-2021) is het Mulier Instituut door de John Blankenstein Foundation (JBF) als penvoerder gevraagd om ondersteunend onderzoek te verrichten naar de acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen en transgender personen (LHBT) in de sport en ontwikkelingen te monitoren. Een van de zes deelstudies is een inventarisatie van de sportdeelname en ervaringen van transgender personen, aanvullend op eerdere kwalitatieve studies (Collot d'Escury, 2016; Elling, 2012).

De (gedeeltelijke) transitie naar een ander geslacht dan personen op basis van hun lichamelijke geslachtskenmerken bij geboorte kregen toegewezen, is een langdurig en ingrijpend proces (Kuyper, 2012; 2017; Motmans, Burgwal & Dierckx, 2020; zie ook www.transgendernetwerk.nl). Dit komt omdat het geslacht waarin mensen geboren zijn veelal als een onveranderlijk persoonskenmerk wordt gezien. Bovendien is de samenleving sterk ingericht op het binaire onderscheid tussen man en vrouw en de gendernormen in uiterlijk en gedrag die daaraan gekoppeld zijn. Het benadrukken van verschillen tussen mannen en vrouwen geldt zeker binnen de sportwereld, waardoor de sportwereld voor transgender personen tot een extra onveilig omgeving kan maken (Anderson & Travers, 2017; Elling, 2012). Er zijn aparte kleedkamers en de wedstrijdsport is vaak opgesplitst naar gender. Eerder internationaal onderzoek liet zien dat personen die zichzelf als transgender identificeren, sportscholen mijden (Ellis, McNeil & Bailey, 2014).

In Nederland is nog niet eerder onderzoek gedaan naar het sportgedrag en de mate van ervaren acceptatie en negativiteit onder een grote groep transgender personen. De volgende onderzoeksvraag staat in deze inventariserende studie centraal: *In hoeverre zijn transgender personen actief in sport, welke specifieke betekenissen geven zij aan sport en wat is hun ervaren acceptatie?*

¹ Een sociale transitie is het sociale proces waarin een transgender persoon gaat leven in het geslacht dat overeenkomt met de eigen genderidentiteit. Denk aan veranderen van naam, voorkeur voor aanspreekvorm, haarstijl en kleren, gebruik van toiletten en kleedkamers. Een medische transitie verwijst naar de verandering van geslachtskenmerken door onder meer hormonen en operaties. Een juridische transitie verwijst naar een officiële geslachtsverandering in het paspoort en de geboorteakte.

(Trans)genderidentiteit

Transgender is een term die vaak wordt gebruikt voor personen, bij wie de eigen genderidentiteit niet overeenkomt met de genderidentiteit die anderen aan hen toeschrijven, op basis van uiterlijke geslachtskenmerken. Anders dan bij de geslachtsindeling man-vrouw (ook wel binair genoemd), is de genderidentiteit niet enkel of man of vrouw, maar bestaan meerdere variaties waardoor zijn vele identiteiten mogelijk zijn (Kuyper, 2012; Motmans e.a.). Voor sommigen vormt het niet overeenstemmen van het geboortegeslacht en de ervaren genderidentiteit geen reden om hun uiterlijk voorkomen te veranderen. Anderen voelen zich op basis van hun genderidentiteit echter dermate sterk verbonden met het andere geslacht, dat zij overgaan tot een transitie naar dat geslacht. Zo'n transitie kent psychologische, sociale, medische en juridische aspecten.¹

De mate waarin personen die in transitie zijn of deze hebben afgerond, zich identificeren met de term 'trans' verschilt. Sommige identificeren zichzelf alleen ten tijde van de transitie als trans man - of vrouw, anderen identificeren zich ook na de transitie met de term 'trans', en weer anderen gebruiken de term 'trans' nooit om hun genderidentiteit te duiden. Naast trans man, of trans vrouw, is ook de term non-binair de laatste jaren in opkomst. Door het gebruik van deze term geven gebruikers zichtbaarheid aan dat er nog andere genderidentiteiten dan man en vrouw bestaan. Non-binaire personen hebben veelal een genderidentiteit en/of uitdrukking die niet eenduidig man of vrouw is. De genderidentiteit hoeft (nog) niet overeen te komen met de lichamelijke of juridische duiding van geslacht, maar geeft wel het meeste inzicht in de belevingswereld van de respondenten (Motmans e.a., 2020).

Methode

Ter beantwoording van de onderzoeksvraag zijn transgender personen door middel van een online vragenlijst naar hun sportparticipatie, ervaringen met en meningen over transgender-acceptatie in de sport en ervaren veiligheid bevroegd. De data zijn verzameld door middel van het uitzetten van een online vragenlijst die via het online netwerk van *Transgender Netwerk Nederland* is verspreid. 133 respondenten van 16-70 jaar hebben de vragenlijst ingevuld.

Respondentenprofiel

Omdat de genderidentiteit van transgenderpersonen zeer verschillend kan zijn, werd respondenten een groot aantal antwoordopties aangereikt, inclusief ‘weet ik niet/wil ik niet zeggen’.

De helft van de respondenten identificeert zich als man of transgender man (zie tabel 1.1). Een derde van de respondenten identificeert zichzelf als vrouw of transgender vrouw (33%). Een op de tien respondenten identificeert zichzelf als non-binair en de overige 7 procent als anders of weet het niet. Voor een specifiek profiel naar genderidentiteit zie Bijlagetabel 1.1.

Hoewel respondenten zich zeer verschillend identificeren, is onze verwachting dat er naast vergelijkbare ervaringen ongeacht specifieke genderidentiteit, mogelijk ook verschillen bestaan tussen personen die zich als (trans)man identificeren en personen die zich als (trans)vrouw benoemen. Dit vooral vanwege de bestaande seksecategorisatie in de sport en de voordelen die mannen hebben ten opzichte van vrouwen in de meeste takken van sport. Waar relevant zullen we de totale resultaten (n=133) daarom nader uitsplitsen naar trans mannen (n=67) en trans vrouwen (n=43). Specifiekere uitsplitsingen, naar bijvoorbeeld personen die zich als non-binair identificeren, zijn op basis van de kleine aantallen respondenten niet mogelijk.

Ruim de helft van de respondenten is tussen de 15 en 29 jaar oud (zie tabel 1.1 en tabel B1.1 in de bijlage). Een groot deel van deze groep wordt gevormd door 18-29-jarige transgender mannen, die samen ruim één derde van de respondenten vormen. Terwijl twee derde onder de groep trans mannen en non-binaire groep jonger is dan 30 jaar, geldt dit voor minder dan een op de vijf trans vrouwen. De 65-plus groep is slechts marginaal vertegenwoordigd (5%).

De meerderheid van de respondenten woont in een stad of grote stad (61%), bijna één op de vijf woont landelijk of in een klein dorp en nog eens één op de vijf in een groot dorp of kleine stad.

Tabel 1.1 Respondentenprofiel naar genderidentiteit, leeftijd en type omgeving (in procenten, n=133)

	Totaal
Genderidentiteit	
Man	17
Vrouw	16
Transgender man	33
Transgender vrouw	17
Non-binair	11
Anders	6
Weet niet	1
Leeftijd	
15-17 jaar	8
18-29 jaar	43
30-44 jaar	17
45-64 jaar	24
65+	5
Wil niet zeggen	2
Type omgeving	
Landelijk	2
Klein dorp	16
Groot dorp/kleine stad	22
Stad	35
Grote stad	26

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving via TNN*), Mulier Instituut.

Transitieprocessen

Ruim zes op de tien respondenten hebben de juridische transitie afgerond en zijn dus officieel van geslacht veranderd (zie figuur 1.1). De helft heeft de medische transitie afgerond en eveneens de helft ondergaat een hormoonbehandeling. Een op de drie is bezig met hun sociale transitie.

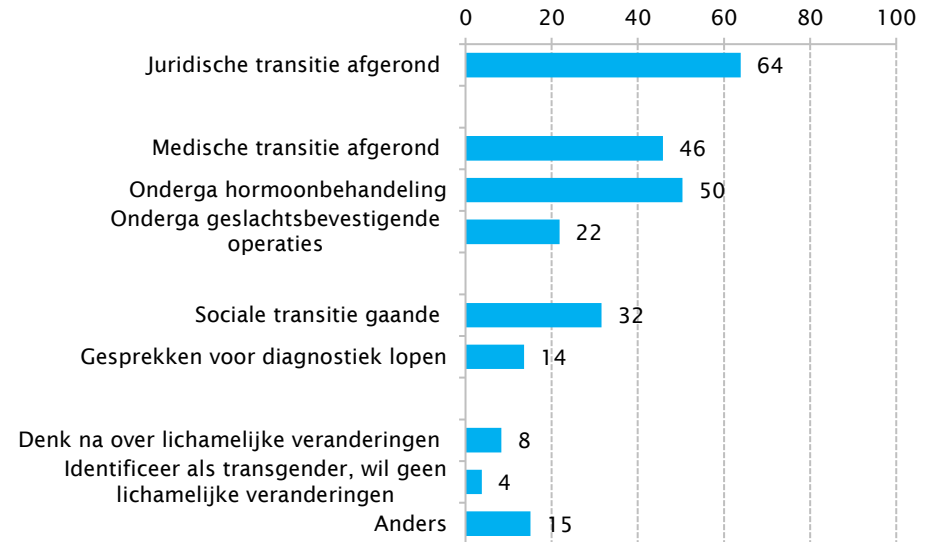
Vier op de tien respondenten worden altijd behandeld in overeenstemming met de genderidentiteit, drie op de tien vaak/regelmatig (figuur 1.2). Een kwart ervaart soms of vrijwel nooit in overeenstemming met de genderidentiteit behandeld te worden.

Op basis van eerdere studies is bekend dat transgender personen in verschillende fasen van het (deels) veranderen van hun sociale genderidentiteit en -expressie tegen belemmeringen aanlopen om zich voldoende 'thuis' en 'welkom' te voelen' in de sport (Anderson & Travers, 2017; Elling, 2012; Ellis e.a. 2014). Met name de fase van sociale en fysieke transitie levert in de sport extra uitdagingen op, zoals het wisselen van kleedkamers, sportteam en/of competities, et cetera. Op basis van de beschikbare data is het echter niet mogelijk om hiervoor specifieke uitsplitsingen en kwantitatieve vergelijkingen te maken.

Geen representatieve steekproef

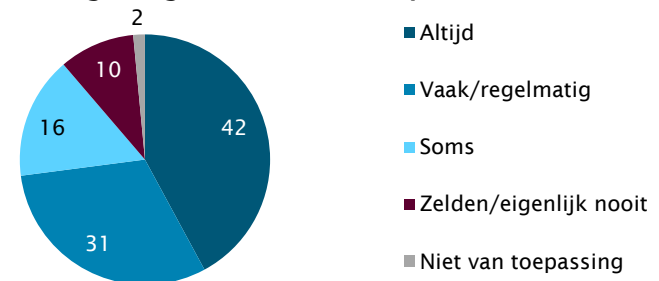
Mede op grond van de sterke overrepresentatie van relatief jonge transgender mannen, kan gesteld worden dat dit onderzoek geen representatief beeld geeft van alle transgender personen in Nederland.

Figuur 1.1 De (a) doorlopen sociale, medische en juridische transities door respondenten (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Figuur 1.2 Transgender personen behandeld door anderen in overeenstemming met genderidentiteit (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

2. Ervaren gezondheid en veiligheid

Ervaren gezondheid

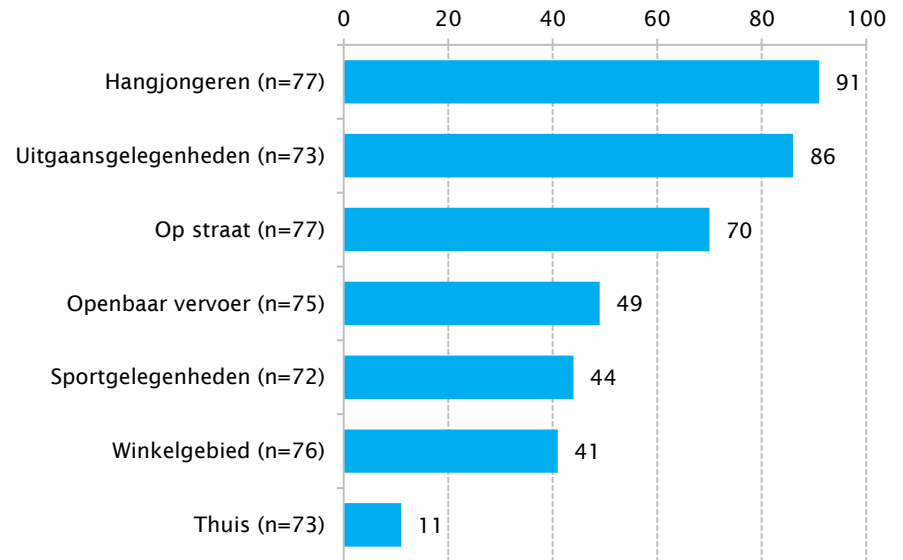
Twee derde van de respondenten geeft aan over een (zeer) goede gezondheid te beschikken, drie op de tien duiden hun gezondheid als 'gaat wel' (23%) en 5 procent ervaart de eigen gezondheid als (zeer) slecht (zie tabel B2.1 in de bijlage). De ervaren gezondheid van deze relatief jonge groep ligt daarmee lager dan onder de gehele bevolking.³ Gemiddeld beoordelen de respondenten hun leven met een 7,7, trans vrouwen geven gemiddeld een iets hoger cijfer dan trans mannen (8,0 versus 7,6; niet in tabel).

Ervaren veiligheid

Zes op de tien respondenten (n=78), ongeacht genderidentiteit, voelen zich weleens onveilig, waarvan de meerderheid 'soms'; ongeveer een op de tien voelt zich regelmatig of vaak onveilig (zie figuur 2.1 en tabel B2.2 in de bijlage).

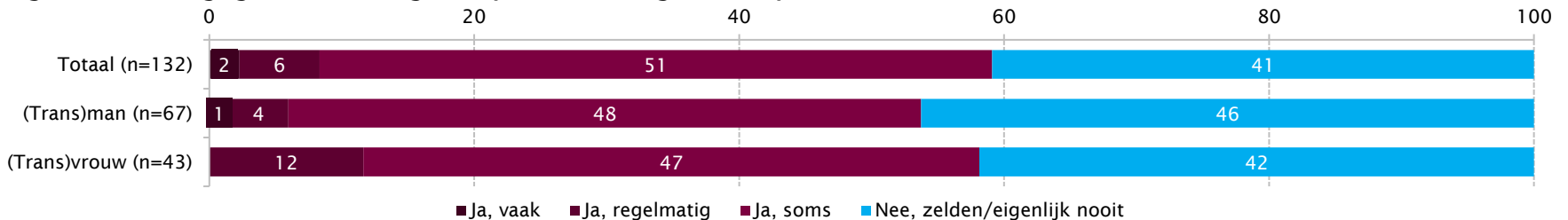
Respondenten voelen zich het vaakst onveilig in de buurt van respectievelijk hangjongeren, uitgaansgelegenheden en op straat (zie figuur 2.2). Op enige afstand volgen het openbaar vervoer, sportgelegenheden en winkelgebied. Van de groep die zegt zich wel eens onveilig te voelen, geeft een op de tien aan zich thuis wel eens onveilig te voelen. Opvallend is dat trans mannen zich in verhouding tot trans vrouwen vaker onveilig voelen op sportlocaties (zie tabel B2.3 in de bijlage). Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het een klein aantal respondenten betreft. Een mogelijke reden is dat trans vrouwen eerder geneigd zijn potentieel onveilige locaties bij voorbaat te mijden, vergelijkbaar met het vaker mijden van 'machosporten' door homomannen dan door biseksuele mannen (zie Elling e.a 2020).

Figuur 2.2 Locaties van gevoelens van onveiligheid onder transgender personen die zich weleens onveilig voelen, excl. antwoordoptie 'niet van toepassing' (in procenten, n=78)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Figuur 2.1 Onveilige gevoelens transgender personen naar gender (in procenten, n=132)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

³ Onder 18-44-jarigen beoordeelt 84 procent van de Nederlanders de eigen gezondheid als (zeer) goed en onder 45-64-jarigen is dat 71 procent, zie: www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/ervaren-gezondheid/cijfers-context/huidige-situatie#node-ervaren-gezondheid

3. Sportgedrag en betrokkenheid

Sportdeelname

Negen op de tien respondenten sporten minstens twaalf keer per jaar (zie figuur 3.1). Dit ligt ruim boven de gemiddelde sportdeelname van twaalf keer per jaar of vaker onder de gehele Nederlandse bevolking (73% in 2018, SCP/CBS, 2018a). Eerder gaven we aan dat de responsgroep niet representatief is voor alle transgender personen. Er lijkt ook duidelijk sprake te zijn van een selectieve respons onder sporters, ondanks de oproep dat wij juist ook geïnteresseerd waren in de ervaringen van niet sporters.

Omdat vanuit de literatuur bekend is dat veel transgender personen - en vooral trans vrouwen - sport als een extra 'onveilige' omgeving beschouwen (o.a. Jones, et al., 2017; Elling, 2012), is de hoge sportdeelname een aanwijzing dat niet sporters sterk ondervertegenwoordigd zijn in de responsgroep.

Trans mannen sporten niet alleen vaker dan trans vrouwen, maar ook met een hogere frequentie (zie figuur 3.1). Vier op de tien trans vrouwen geven aan 60 keer of vaker per jaar te sporten, tegenover acht op de tien trans mannen.

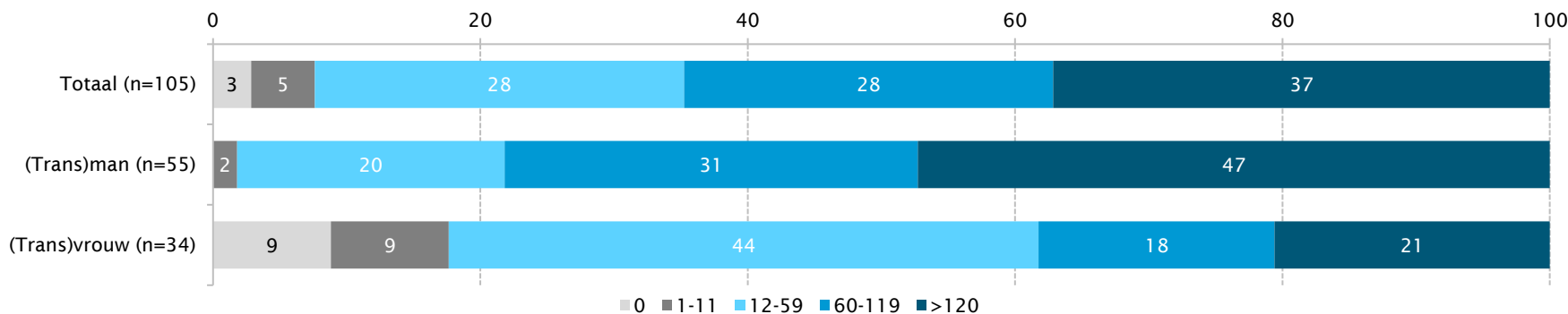
Meest beoefende sporten

Conform de sportbeoefening van de gehele volwassen Nederlandse bevolking is fitness de meest beoefende sport onder transgender personen, gevolgd door hardlopen en zwemmen (zie tabel 3.1).

Wat opvalt is dat transgender personen vergeleken met de algemene bevolking relatief vaak individuele takken van sport beoefenen. Zo staan de grootste verenigingssporten (zaal)voetbal en tennis onder de bevolking als geheel in de top vijf, maar onder de transgender respondenten buiten de top tien van meest beoefende sporten. Dansen, klimmen en badminton scoren relatief hoog, evenals het uit de boeken van Harry Potter voortkomende quidditch of zwerkbal, waar genderambiguiteit een kenmerkend aspect is.

Dat in figuur 3.1 de percentages van transgender personen over het algemeen hoger zijn dan die van de bevolking kan worden verklaard door de relatief hoge sportdeelname (>12 per jaar) onder de responsgroep in combinatie met het verschil in bevraging. De algehele bevolking is gevraagd naar beoefende sporten op basis van wekelijkse deelname, de transgender bevolking naar sporten beoefend in het afgelopen jaar.

Figuur 3.1 Jaarlijkse frequentie sportdeelname transgender personen naar genderidentiteit in 2020 (in procenten, n=105)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Tabel 3.1 Dertig meest beoefende takken van sport transgender personen in 2020 (n=133) en algemene volwassen bevolking in 2018 (n=5.276)¹

Transgender personen 14-69 jaar (n=133)	%	Bevolking 18-64 jaar (n=5.276)	%
Fitness, individueel (binnen)	36	Fitness/Conditietraining (individueel - binnen)	26
Hardlopen/joggen	22	Hardlopen	14
Zwemsport (excl. waterpolo)	20	Zwemmen algemeen	6
Wandelsport	15	(Veld)voetbal	5
Wielrennen/toerfietsen	14	Tennis	5
Yoga	14	Yoga algemeen	4
Danssport	9	Fietsen algemeen	3
Fitness, in een groep (binnen)	9	(Sportief) wandelen	3
(Berg)klimsport	8	Wielrennen	2
Badminton	8	Golf algemeen	2
Voetbal	7	Paardrijden	1
Bowling	6	Fitness/Conditietraining (groep - binnen)	1
Gymnastiek/turnen	6	Hockey algemeen	1
Mountainbiken	6	Volleybal	1
Quidditch	6	Pilates	1
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	6	Spinning	1
Zeilen/surfen	6	Mountainbiken	1
Fitness, buiten zoals bootcamp	5	Krachtsport/Krachttraining	1
Kano	5	Bootcamp	1
Schaatsen	5	Squash	1
Skiën/langlaufen/snowboarden	5	Dansen algemeen	1
Atletiek	4	Kickboksen	1
Skeelers/skaten	4	Schaatsen algemeen	1
Tafeltennis	4	Zumba	1
Basketbal	3	Onduidelijke activiteiten	1

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut (transgender personen); Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM 2018. Bewerking: Mulier Instituut (bevolking).

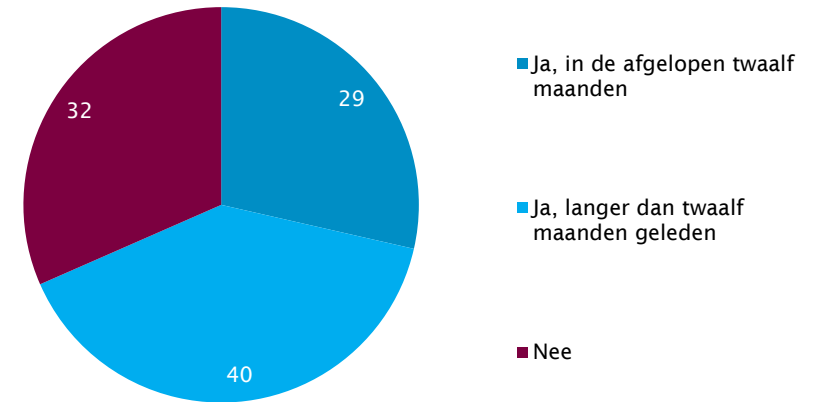
¹ Bevraging type sport CBS/RIVM wijkt enigszins af. Naast dat het om wekelijkse sportdeelname gaat, zijn onder meer fietsen en wielrennen en ook pilates en yoga enkel binnen de Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor apart bevraagd

Deelname georganiseerde sport

De helft van de respondenten is lid van een sportvereniging of fitnesscentrum (zie figuur 3.2). Vier op de tien respondenten waren op het moment van bevraging lid van een sportvereniging en ruim een derde was in het verleden lid (zie tabel B3.1 in de bijlage). Een op de drie respondenten is (ook) lid van een fitnesscentrum en nog eens een derde was in het verleden lid. Geen van de respondenten was in hun leven noch lid van een sportvereniging noch van een fitnesscentrum. Uit recent onderzoek blijkt echter dat verenigingssporters nauwelijks transgender personen op hun eigen sportvereniging kennen (Cremers & Elling, 2020).

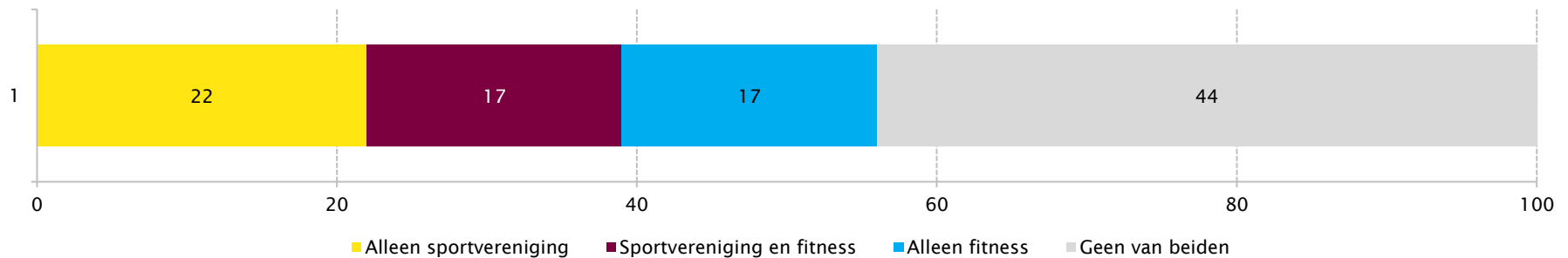
Zeven op de tien respondenten hebben wel eens deelgenomen aan sportwedstrijden, -toernooien en/of gesport in competitieverband (zie figuur 3.3). Drie op de tien deden dit (ook) in de afgelopen twaalf maanden, bij vier op de tien is dat langer geleden. Trans mannen zijn iets vaker dan trans vrouwen lid van een sportvereniging en/of fitnesscentrum en namen/nemen beduidend vaker deel aan wedstrijden (zie bijlage tabellen B3.1 en B3.2).

Figuur 3.3 Deelname aan wedstrijden/competitie/toernooien transgender personen (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Figuur 3.2 Lidmaatschap sportvereniging en/of fitness transgender personen (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Sportinitiatieven gericht op transgender personen

Eén op de tien respondenten heeft nu of in het verleden gebruik gemaakt van sportinitiatieven die zich richten op transgender en/of LHBT personen (zie tabel B3.3 in de bijlage). Zo'n drie op de tien respondenten hebben interesse in sportinitiatieven gericht op transgender personen, trans mannen vaker dan trans vrouwen (zie figuur 3.4). Gevoelens van acceptatie, veiligheid en kunnen sporten met gelijkgestemden worden als belangrijkste redenen genoemd om graag in 'eigen' verband te sporten.

'Een gevoel van veiligheid. Als in: geen scheve/vragende blikken door het niet kunnen plaatsen van je genderidentiteit.' (transgender man, 18-29)

Als voorbeeld wordt een aantal keer quidditch aangehaald, waarbij spelers met het gender kunnen spelen waarmee zij zich identificeren.

De afwezigheid van dergelijke initiatieven in de directe omgeving en/of in een bepaalde tak van sport wordt vaak als reden benoemd voor het niet deelnemen aan (LHB)T sportinitiatieven. Daarnaast blijkt lang niet iedereen behoefte te hebben aan dergelijke initiatieven. Sommigen zien het als een versterking van het hokjesdenken en daardoor als een ongewenste vorm van afzondering:

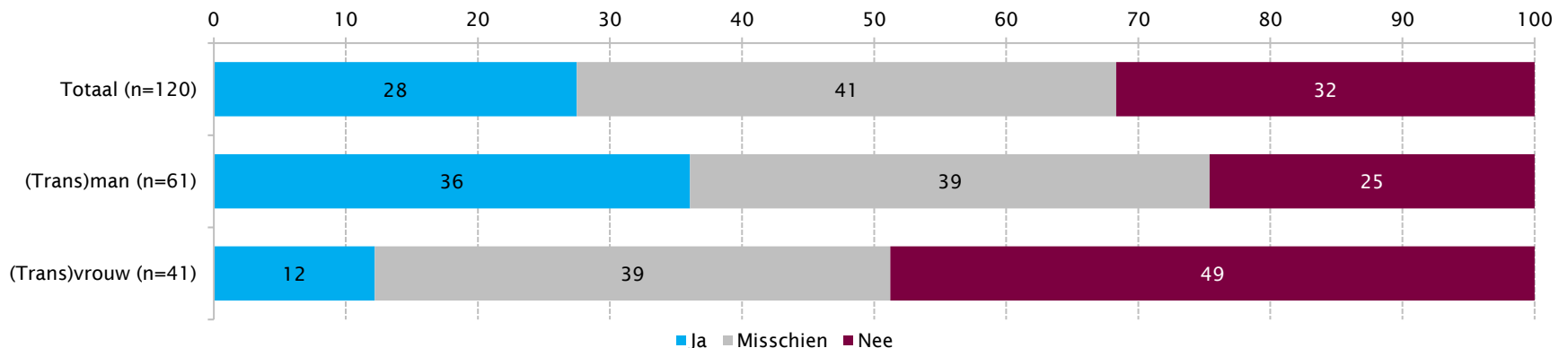
'Ik vind dat transgenders gewoon, net als iedereen, mee moeten kunnen doen. Het is niet goed om je als transgender apart te houden. Dat staat acceptatie en integratie in de weg.' (vrouw, 65+)

Terwijl de ene groep aangeeft zich juist prettiger te voelen door met gelijkgestemden te sporten, roepen dergelijke initiatieven bij anderen juist veel weerstand op. Dit komt overeen met de attitudes van LHB-personen jegens LHBT sportinitiatieven (Elling e.a., 2020)

Betrokkenheid sportorganisatie

Van de respondenten die in een sportgroep of vereniging actief zijn (n=74), voelt bijna de helft zich in sterke mate of tamelijk betrokken. Een even grote groep voelt zich enigszins betrokken en één op de tien nauwelijks (zie tabel B3.4 in de bijlage). Daarnaast heeft ongeveer een kwart vrijwilligerstaken verricht in de afgelopen twaalf maanden, deels flexibele taken en deels vaste taken zoals bestuurder of trainer (zie tabel B3.5 in de bijlage).

Figuur 3.4 Interesse in sportinitiatieven gericht op transgender personen onder transgender personen naar genderidentiteit (in procenten, n=120)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

4. Betekenisgeving en acceptatie

Invloed transgender identiteit en transitie op sportgedrag

gevraagd naar de invloed van hun transgender achtergrond (momenteel of in het verleden) op het sportgedrag, geven twee op de tien respondenten, ongeacht genderidentiteit, aan dat deze niet van invloed is geweest (zie figuur 4.1).

Altijd open geweest, nooit problemen ervaren. (transgender vrouw, <18)

Ik doe gewoon mijn eigen ding en transgender zijn heeft hier geen invloed op. (man, 18-29)

Ik hockeysde al voordat ik wist dat ik transgender ben en ben het blijven doen. (non-binair, 18-29)

Acht op de tien respondenten erkennen wel een of meerdere invloeden, waarvan het kiezen voor een individuele sport het meest genoemd wordt (door vier op de tien trans mannen en een kwart van de trans vrouwen). Ook geeft ongeveer een kwart aan (ooit) te zijn gestopt bij een vereniging vanwege hun transgender achtergrond. Andere regelmatig benoemde invloeden hebben onder andere te maken met het vermijden van sporten met specifieke kledingvoorschriften en/of zichtbare lichamelijke aspecten (o.a. hockey, zwemmen), traditionele ‘mannen’- of ‘vrouwen’ sporten dan wel het bewust gemengd sporten.

Ik ben na mijn coming out gestopt met zwemmen en ik doe ook geen bikram yoga meer (omdat mensen daarbij ook weinig kleren dragen). Surfen doe ik nog wel, maar alleen met een dik wetsuit. Daarnaast ben ik altijd een individuele sporter geweest en beoefen ik nu nog dezelfde soorten sporten als voorafgaand aan mijn transitie. (transgender man, 18-29)

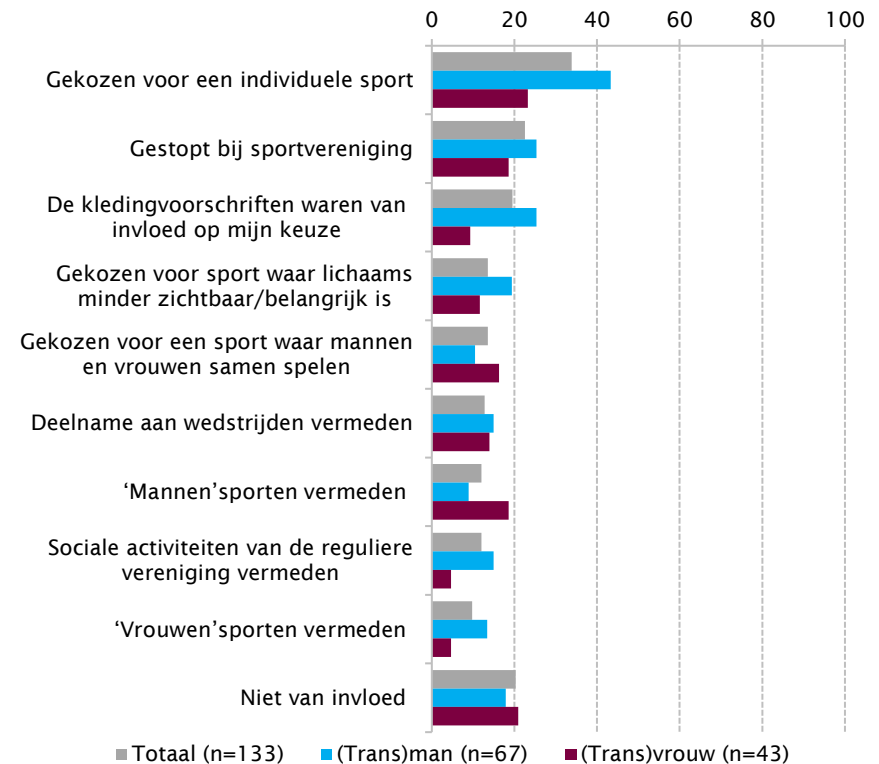
Ik heb een hele tijd ballet gedaan, maar gender was een van de redenen om te stoppen (niet omdat het een meisjessport zou zijn, maar vanwege de strakke kleding, en ook omdat de danswereld zo strak gegenderd is). (transgender man, 18-29)

Ik sport in een gemengde groep (wel hoofdzakelijk vrouwen). Dan is er geen gedoe over mijn identiteit. In het verleden recreatief volleybal. Dat was ook gemengd dus kan ook nog. (vrouw, 45-64)

Ik ben bewust geen sporten gaan doen waar rokjes worden gedragen zoals korfbal. (gender onbekend, 45-65)

Zeven op de tien respondenten geven aan dat hun sportgedrag na hun sociale transitie is veranderd (niet in figuur). Drie op de tien transgender personen - vooral trans mannen - geven aan vaker te zijn gaan sporten, twee op de tien zijn juist minder gaan sporten en nog eens twee op de tien zijn een andere sport gaan beoefenen (zie bijlagetabel B4.1). Onder de respondenten die aangeven dat hun sportgedrag niet is veranderd, heeft een klein deel mogelijk nog geen sociale transitie ondergaan en kan het zowel gaan om ‘evenveel blijven sporten’ als om ‘niet sporten’.

Figuur 4.1 Invloed transgender achtergrond nu of in het verleden op sportgedrag onder transgender personen (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Betekenis van sport voor transgender zijn

De resultaten laten niet alleen zien dat iemands transgender achtergrond van invloed kan zijn op iemands sportgedrag, maar ook dat sport van (grote) betekenis kan zijn voor iemands transgender achtergrond, zowel in positieve als negatieve zin. Ruim vier op de tien respondenten ervaren daarbij zowel positieve als negatieve invloeden, een kwart enkel positieve invloeden en ongeveer 15 procent van de respondenten ervaart alleen negatieve invloeden (zie bijlagentabel B4.2). Trans vrouwen geven vaker dan trans mannen aan dat zij geen enkele invloed van sport op hun genderidentiteit hebben ervaren, mogelijk omdat zij sportief minder actief zijn (geweest) in reguliere sportcontexten.

Sport als uitlaatklep is de belangrijkste positieve betekenis, die door de helft van de transgender respondenten wordt benoemd. Sport als middel om een lichaam te ontwikkelen dat beter bij hun genderidentiteit past, blijkt vooral voor trans mannen een belangrijke betekenis te hebben (zie figuur 4.2).

Met hockey kon ik altijd alles van me af meppen, dit heb ik nu met tafeltennis. Verder was ik redelijk goed in hockey waardoor mensen eerder accepteerden hoe ik was. (transgender man, 18-29)

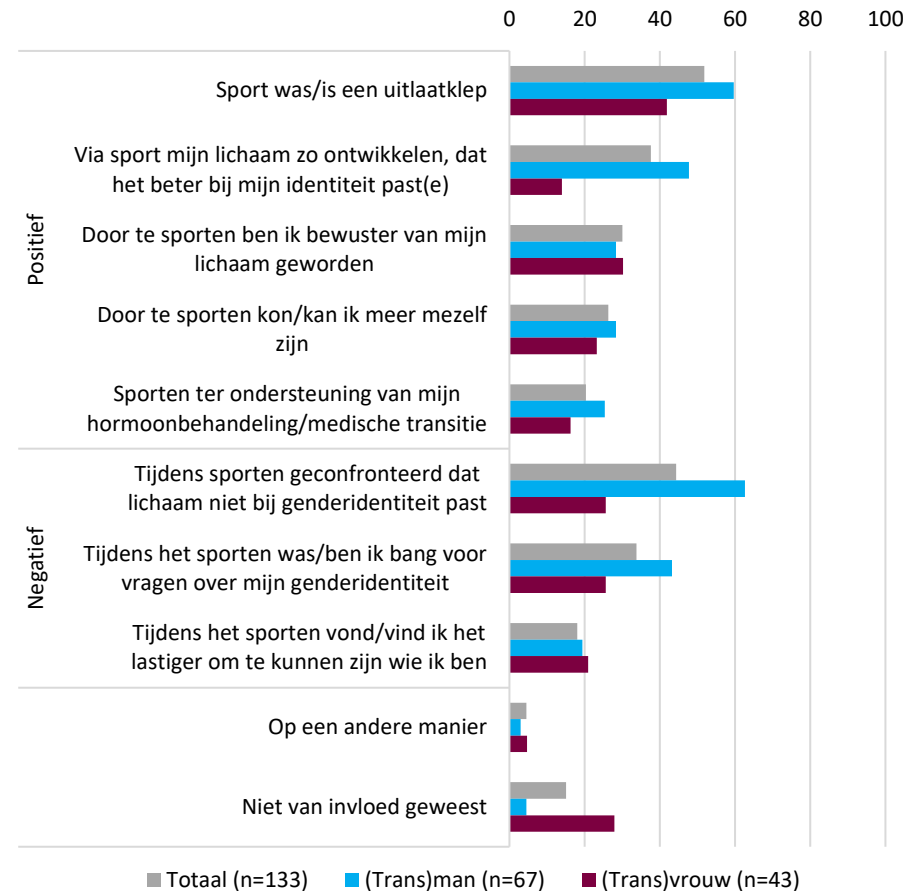
Het bewuster worden van het eigen lichaam en/of het meer zichzelf kunnen zijn, zijn betekenissen die door een kwart tot een derde van de respondenten worden onderkend (vgl Elling, 2012). Sport heeft onder meer een negatieve betekenis doordat het een confrontatie met het eigen lichaam en/of genderidentiteit kan zijn. Ook is ruim een derde van de respondenten bang voor vragen over de genderidentiteit tijdens het sporten. In de toelichtingen benoemden respondenten regelmatig dat emoties als onzekerheid en angst leiden tot het mijden van (bepaalde) sporten, organisaties en/of ruimten:

Bij het zwemmen voel ik mij nerveus, omdat lichaamsvormen dan zichtbaar zijn, maar ik heb gekozen voor een uniseks surf/zwembroekje met daarboven een hemd waar een binder in verwerkt zit. Dat geeft een wat meer uniseks uitstraling. Ik ervaar veel dysforie, maar probeer toch te blijven zwemmen. (non-binair, 18-29)

Naast het opbrengen van de discipline om te sporten kwam ook de angst hoeveel mensen er in de gym aanwezig waren en daarmee in de mannenkleedkamer. Veiligheid werd belangrijker voor mij. Trek ik wel of geen Packer aan tijdens het sporten. Wel of geen binder. Ik koos ervoor om met een goeie vriendin te gaan, maar toen dat niet meer ging ben ik ook gestopt te gaan. Er is overigens nooit wat vervelends gebeurd en was het

vooral mijn eigen angst die een loopje met me nam. Inmiddels is de mastectomie geweest, maar kies ik ervoor om toch thuis te trainen omdat ik mij daar geen zorgen hoeft te maken om anderen. (transgender man, 18-29)

Figuur 4.2 Invloed sportgedrag op transgender achtergrond onder transgender personen (in procenten, n=133)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Hoewel ik geen openlijke hostiliteit heb ervaren, kunnen mensen die gewoon nieuwsgierig zijn erg invasieve en persoonlijke vragen stellen. Dit mijnd ik liever in het geheel. (man, 30-44)

Dergelijke positieve en negatieve betekenissen kunnen achtereenvolgens optreden, maar ook naast elkaar bestaan.

Sport is mijn uitlaatklep, maar werd ook een confrontatie met mijn bouw. Dus ik moest me inhouden in krachtsport en ben meer gaan hardlopen. Tijdens hardlopen kijken mensen nogal naar me. Soms vind ik het moeilijk om dat te negeren en heb ik er minder plezier in, soms geeft het juist kracht en bevordert het mijn plezier. (vrouw, 30-44)

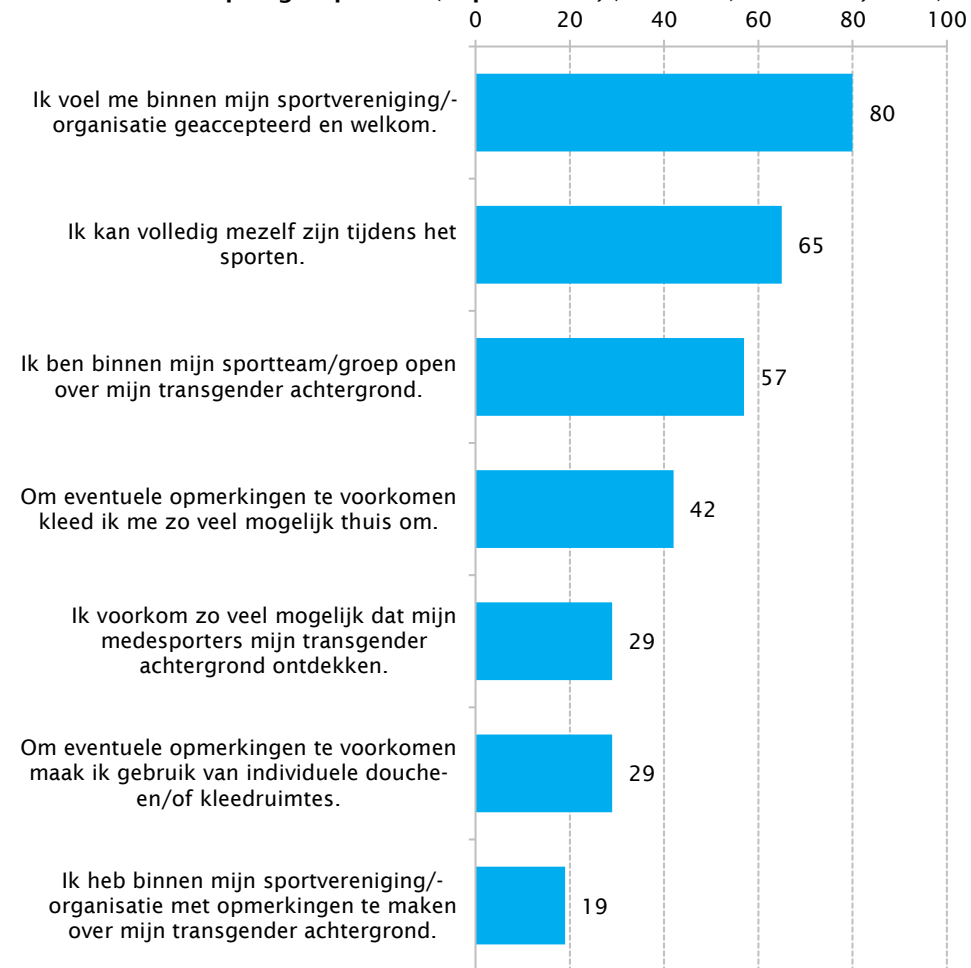
Trans mannen benoemen in verhouding tot trans vrouwen wat vaker verschillende - zowel positieve als negatieve - betekenissen van sport in relatie tot hun transgender achtergrond.

Acceptatie en ervaren veiligheid in huidige sportorganisatie

Acht op de tien respondenten voelen zich geaccepteerd binnen de sportvereniging/-organisatie waar ze actief zijn en bijna twee derde kan volledig zichzelf zijn tijdens het sporten (65%, zie figuur 4.3). Ruim de helft van de respondenten geeft aan open te zijn over hun transgender achtergrond. Een grote groep transgender personen heeft dus een omgeving gevonden (of gecreëerd) waar ze zich veilig en geaccepteerd voelen. Daar staat tegenover dat vier op de tien respondenten aangeven zich zoveel mogelijk thuis om te kleden om eventuele opmerkingen te voorkomen en drie op de tien (daarom) gebruik maken van individuele kleedruimtes. Ook probeert een op de drie zoveel mogelijk te voorkomen dat medesporters hun transgender achtergrond 'ontdekken'. Eén op de vijf respondenten heeft te maken met opmerkingen ten aanzien van hun transgender achtergrond.

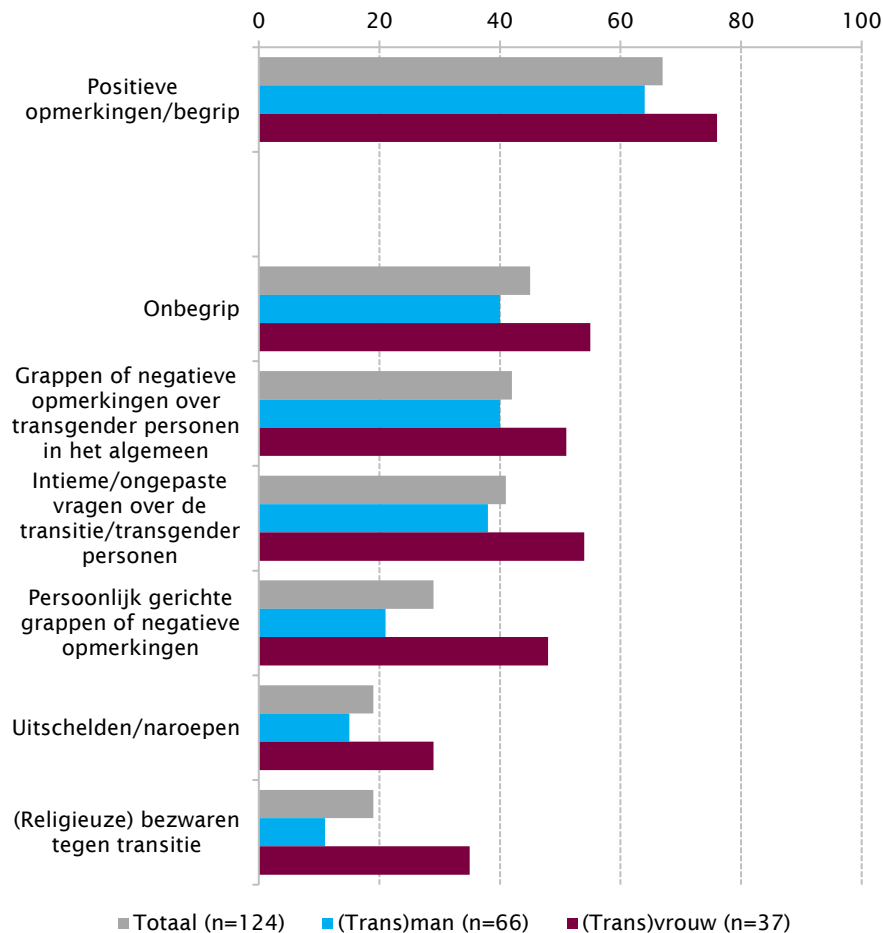
Hoewel de aantallen gering zijn, geven trans mannen wat minder vaak dan trans vrouwen aan dat ze open zijn over hun transgender achtergrond en ervaren mede daardoor waarschijnlijk ook meer onzekerheid en angst om 'ontdekt' te worden. Dit betekent niet dat de sportwereld inclusiever is richting trans vrouwen, maar laat zien dat trans mannen vaker actief zijn in reguliere sportcontexten. Gevraagd naar de ervaren veiligheid bij de eigen sportvereniging/-organisatie in de afgelopen twaalf maanden geeft drie kwart van de respondenten aan zich nooit onveilig te voelen, ongeacht genderidentiteit (zie tabel B4.3 in de bijlage).

Figuur 4.3 Stellingen over acceptatie transgender achtergrond binnen sport, indien binnen sportgroep actief (in procenten, (helemaal) mee eens, n=74)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Figuur 4.4 Mate waarin transgender personen bij sportbeoefening te maken hebben gehad met opmerkingen of gedragingen rondom transgender achtergrond (in procenten, wel eens en regelmatig, n=124)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

Twee op de drie respondenten hebben bij hun sportbeoefening te maken gehad met begrip en positieve opmerkingen (zie figuur 4.4). Zes op de tien respondenten - met name trans vrouwen - hebben wel eens met een of meerdere negatieve gedragingen te maken (gehad; niet in figuur). De helft heeft ervaringen met onbegrip, grappen, en/of intieme of ongepaste vragen over transgender personen bij het sporten. Ongeveer een kwart heeft wel eens te maken met persoonlijk gerichte grappen, en/of naroeppen of uitschelden.

Daarnaast zijn dertien respondenten wel eens uitgesloten door de sportgroep, sportvereniging of commerciële aanbieder en hebben vijf personen te maken gehad met seksueel- of lichamelijk geweld, intimidatie en/of bedreiging. Dit laatste betreft enkele trans vrouwen en personen met een non-binaire of andere genderidentiteit.

Er was een periode dat ik niet meer met de vrouwen mee mocht doen, maar ook nog niet bij de mannen. Een paar keer zelfs (onder andere met een excuus in verband met gewicht) geweigerd op toernooien. (man, 18-29)

Ik ben gestopt met voetbal wegens mijn transitie. Omdat ik in een vrouwenvoetbal team zat en zelf (trans)man ben. Ik vond het op een gegeven moment niet meer fijn, doordat we een vrouwenteam waren, werd ik continu misgenderd en ook gezien als vrouw. Voor mij schuurde dat heel erg. Ook tegenstanders staarden me vaak aan en keken op dat mijn teamgenoten me met mijn (mannen)naam aanspraken. Toen ik startte met hormonen ben ik gestopt. (man, 18-29)

Ik had mij aangemeld bij een voetbalclub en wilde bij de jongens voetballen. Zelf ben ik trans man van 18. Dit speelde een paar jaar geleden. Ik ben geweigerd, omdat ik trans ben. (transgender man, 18-29)

Ben gestopt bij een lokale stepvereniging na ongepast gedrag van meerdere personen binnen de vereniging. (transgender vrouw, 30-44)

Ik kan in mijn sportschool niet douchen en niet volledig omkleden vanwege het gebrek aan privacy. Ook heeft mijn sportschool gevraagd of ik mijn transgender achtergrond verborgen wil houden, vanwege waarschijnlijke moeilijkheden met andere leden. (man, 30-44)

Trans vrouwen lijken in vergelijking met trans mannen gedurende hun sportbiografie vaker met zowel positieve als (ernstige) negatieve uitingen te maken te hebben gehad, wat mogelijk samenhangt met het gegeven dat zij hun transgender achtergrond minder vaak verborgen (kunnen) houden.

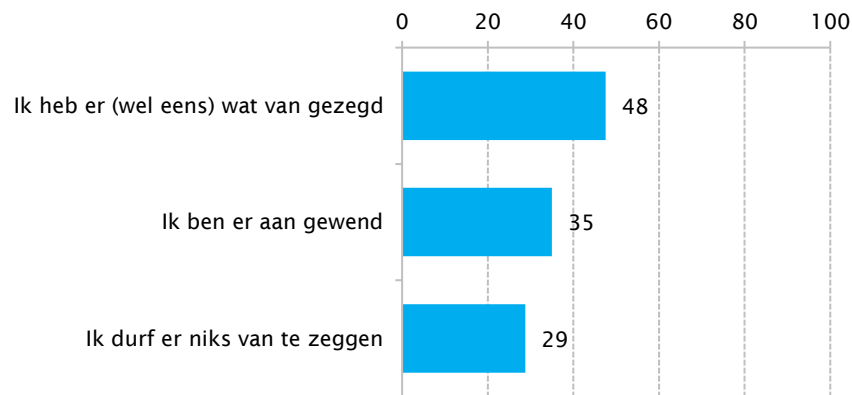
Reacties op negatieve gebeurtenissen

De helft van de respondenten die wel eens negatieve gebeurtenissen heeft meegemaakt, heeft hier (wel eens) wat van gezegd (zie figuur 4.5). Een derde van de respondenten geeft aan gewend te zijn aan negatieve gebeurtenissen, drie op de tien durven er niks van te zeggen. Slechts enkelen hebben contact opgenomen met de vertrouwenspersoon (n=2), een klacht ingediend bij een antidiscriminatie meldpunt/Transgender Netwerk Nederland (TNN; n=2) of een klacht ingediend bij de clubleiding (n=4). Bij de helft van de respondenten die wel eens een negatieve gebeurtenis heeft meegemaakt, reageerde niemand anders binnen het sportverband op deze gebeurtenis (zie figuur 4.6). Wanneer er wel iemand reageerde was dat meestal een medesporter.

Ondersteuning bij transitie

Een derde van de respondenten heeft ondersteuning ontvangen vanuit de sportgroep met betrekking tot de gendertransitie (bijlagetabel B4.4). Dit lijkt gepaard te gaan met volledige acceptatie door het team/sportgroep en met actief meedenken:

Figuur 4.5 Eigen reactie transgender personen op negatieve gebeurtenissen (in procenten, excl. Transgender personen die geen negatieve gebeurtenissen hebben meegemaakt, meerdere antwoorden mogelijk, n=80)

Bron: Data transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

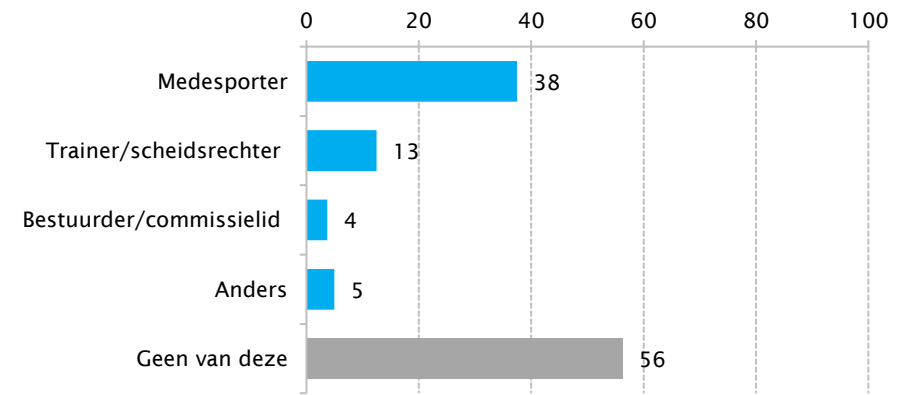
Ik ben niet heel (sociaal) actief binnen de vereniging, maar coaches/zo nu en dan ook medesporters denken wel mee. Een van hen waarschuwde mij bijvoorbeeld dat in de run die ik ging lopen een hindernis zat waar mannen en vrouwen een andere instructie kregen, zodat ik alvast kon nadenken wat ik daarmee wilde doen. (transgender man, 18-29)

Sommige respondenten die geen steun ontvingen, geven aan hier ook geen behoefte aan te hebben. Anderen ervoeren het gebrek aan ondersteuning juist als een gemis, met als gevolg dat de sportbeoefening hieronder te lijden had. Sommige respondenten geven aan zelf om ondersteuning te hebben gevraagd:

Ik heb nadrukkelijk meerdere keren om hulp gevraagd om het gesprek aan te gaan met de [bond], zodat ik toch [...] mee kon doen met wedstrijden. Na 2 jaar heeft de voorzitter dat gedaan, met ondersteuning van TNN. (transgender man, 45-64)

Onduidelijk is in welke mate de groep die geen ondersteuning heeft ontvangen, al dan niet sportief actief was tijdens hun transitie.

Figuur 4.6 Reacties uit omgeving bij transgender personen die wel eens negatieve bejegend zijn (in procenten, meer antwoorden mogelijk, n=80)

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (open online werving TNN), Mulier Instituut.

5. Conclusie

In dit laatste hoofdstuk formuleren we enkele conclusies op basis van de resultaten van een online bevraging onder 133 respondenten van 14-69 jaar met een transgender achtergrond, waarvan 67 respondenten zichzelf identificeren als (trans)man, 43 als (trans)vrouw, 14 als non-binair en 9 als anders/wil niet zeggen. Het betreft een niet-representatieve steekproef, waarbij trans mannen en sporters oververtegenwoordigd zijn. Niettemin bieden de resultaten relevante inzichten in de sportdeelname, betekenisgeving en ervaringen van transgender personen, zowel voor-, tijdens als na hun sociale transitie.

Wederzijdse beïnvloeding transgender positie en sportgedrag

Vier op de vijf respondenten zijn van mening dat hun transgender achtergrond van invloed is op hun sportgedrag. Zo heeft een derde van de respondenten bewust gekozen voor een individuele sport en veranderde het sportgedrag van twee op de drie respondenten na hun gendertransitie. Sommigen meden specifieke sporten vanwege kleding dan wel sterk gegenderde beeldvorming of stopten met een bepaalde sport of bij een sportorganisatie. Andersom is het sportgedrag vaak van betekenis voor de omgang met gevoelens en ervaringen in relatie tot de transgender achtergrond, zowel in positieve als negatieve zin.

Sporten als uitlaatklep én als confrontatie met genderidentiteit

Uit de bevindingen blijkt dat sporten voor veel transgender personen fungeert als een uitlaatklep. Vooral voor trans mannen kan het bovendien bijdragen aan de ontwikkeling van het gewenste lichaam en is het voor sommigen een moment waarop ze meer zichzelf kunnen zijn. Tegelijkertijd kan sporten een confrontatie zijn met het eigen lichaam, dat niet (meer) past bij de genderidentiteit en ervaren veel transgender personen bij het sporten en in sportaccommodaties en kleedkamers extra onzekerheid, angst voor commentaar van andere sporters, of 'ontdekking'.

Interesse voor sport in 'eigen kring'

Alle respondenten waren op het moment van bevraging of in het verleden lid geweest van een sportvereniging of fitnesscentrum. Trans mannen lijken wat vaker en frequenter sportief actief dan trans vrouwen. Net als onder de volwassen bevolking als geheel zijn fitness, wandelen/hardlopen en zwemmen de meest populaire takken van sport. Voetbal lijkt minder populair, terwijl relatief veel respondenten quidditch beoefenen.

Eén op de tien respondenten is of was actief bij een sportinitiatief gericht

op transgender en/of LHBT personen; twee derde gaf aan hier (misschien) interesse in te hebben.

(On)veilige sportomgeving

De meerderheid van de respondenten die bij een groep of sportorganisatie actief zijn, heeft een plek gevonden waar men zich geaccepteerd en veilig voelt en zichzelf kan zijn tijdens het sporten. Tegelijkertijd voelen twee op de vijf respondenten zich weleens onveilig tijdens het sporten en een kwart voelt zich weleens onveilig bij de eigen sportvereniging/-aanbieder. Terwijl twee op de drie respondenten tijdens het sporten te maken hebben gehad met begrip en positieve opmerkingen, heeft een meerderheid eveneens ervaringen met onbegrip, grappen, negatieve of ongepaste opmerkingen. Meerdere respondenten hebben te maken gehad met uitsluiting bij hun sportorganisatie en/of met bedreiging of geweld. De helft van de respondenten die te maken had met negatieve gedragingen voelde zich gesteund door medesporters of kaderleden; anderen benoemden deze ondersteuning gemist te hebben.

Transitie'fasen'

Hoewel er op basis van data geen goede kwantitatieve vergelijkingen mogelijk waren, laten de kwalitatieve open antwoorden zien dat met name de fase van sociale en fysieke transitie transgender personen voor extra uitdagingen stelt in de (georganiseerde) sport. Juist in de periode waarin transgender personen wisselen van kleedkamers, sportteam en/of competities lijken zij de meeste (angst voor) ongepaste uitlatingen en uitsluiting te ervaren.

Algemene conclusie en aanbevelingen

De resultaten laten zien dat veel transgender personen zichzelf kunnen zijn in de sport en een relatief veilige sportomgeving hebben gevonden. Tegelijkertijd hebben velen in hun sportbiografie te maken gehad met gevoelens van angst, onzekerheid of onveiligheid en met negatieve gedragingen rondom hun transgender achtergrond, waaronder grappen, ongepaste en negatieve opmerkingen, uitsluiting en geweld. De data bevestigen uitkomsten van eerdere studies (Anderson & Travers, 2017; Elling, 2012; Ellis e.a. 2014) dat transgender personen in verschillende fasen van het (deels) veranderen van hun sociale genderidentiteit en -expressie tegen belemmeringen aanlopen om zich voldoende 'thuis' en 'welkom' te voelen in de sport.

De uitkomsten in dit onderzoek sluiten aan bij de resultaten van de deelstudie naar het sportgedrag en de ervaren acceptatie van homo, lesbische en biseksuele personen (Elling e.a., 2020).

De bevindingen suggereren dat het verder vergroten van LHBT-acceptatie in de (verenigings)sport een complexe uitdaging vormt, ingebed in bredere, maatschappelijk diepgewortelde waarden en normen rondom gender, seksuele voorkeur en 'gewoon doen' (Keuzekamp, e.a. 2006; Van Lisdonk, 2018). Vergeleken met niet-heteroseksuele personen bij wie de genderidentiteit overeen komt met het geboortegeslacht (cis gender) ervaren transgender personen deels vergelijkbare, maar deels ook specifieke belemmeringen en vormen van uitsluiting. Het is dan ook van belang om beleidsmatig niet alleen geïntegreerd (LHBT), maar tevens specifiek in te zetten op een meer inclusief sport- en beweeglandschap en -klimaat voor transgender personen.

In vervolgonderzoek zal nog meer aandacht moeten zijn voor het beter includeren van niet sportende transgender personen en een meer evenwichtige verdeling naar gender en leeftijd. Een meer kwalitatieve verdieping achten wij relevant onder de groep die zich onttrekt aan het man-vrouw onderscheid, door zichzelf als non-binair te identificeren en mogelijk ook zo te presenteren en die mogelijk meer participeren in meer alternatieve sporten zoals quidditch. De participatie van non-binaire personen kan zeker in de sport met extra uitdagingen en weerstand gepaard gaan.

6. Referentielijst

- Anderson, E. & Travers, A. (2017). *Transgender athletes in competitive sport*. Londen: Routledge.
- Collot d'Escury, K. (2016). *Het 'verkeerde' lichaam en het overschrijden van gendergrenzen. Een etnografie over de sportervaringen van transgenderjongeren in Nederland (masterscriptie)*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam (UvA).
- Cremers, R. & Elling, A. (2020). *LHBTI in de breedtesport: Samenhang acceptatie en het wel of niet kennen LHBTI-persoon (factsheet 2020/46)*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Elling, A. (2012). Buitengewoon grensoverschrijdend. Sportervaringen van transgenders. *Tijdschrift voor Genderstudies*, 15(2).
- Elling, A. Cremers, R. & Hoeijmakers, R. (2020). 'Grappig bedoelde opmerkingen die benadrukken dat ik als homo toch minder ben.' *Sportgedrag en ervaren homo-acceptatie door homo- en biseksuele mannen en vrouwen*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Elling, A., Smits, F., Hover, P. & Kalmthout, J. van (2011). *Seksuele diversiteit in de sport: sportdeelname en acceptatie*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Ellis, S. J., McNeil, J. & Bailey, L. (2014). Gender, stage of transition and situational avoidance: a UK study of trans people's experiences. *Sexual and Relationship Therapy*, 29(3), 351-364.
- Hoeijmakers, R. & Elling, A. (2018). *Seksuele diversiteit in de breedtesport: de acceptatie van LHBTI in de sportvereniging*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Jones, B. A., Arcelus, J., Bouman, W. P., & Haycraft, E. (2017). Barriers and facilitators of physical activity and sport participation among young transgender adults who are medically transitioning. *International Journal of Transgenderism*, 18(2), 227-238.
- Keuzenkamp, S., Bos, D., Duyvendak, J.W. & Hekma, G. (2006). *Gewoon doen. Acceptatie van homoseksualiteit in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).
- Kuyper, L. (2012). Transgenders in Nederland: prevalentie en attitudes. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 36(2), 129-135.
- Kuyper, L. (2017). *Transgender personen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).
- Lisdonk, J. van (2018). *Uncomfortable encounters: Dutch same-sex oriented young people's experiences and the relation with gender nonconformity in a heteronormative, tolerant society* (PhD thesis). Amsterdam: Free University.
- Motmans, J., Burgwal, A. & Dierckx, M. (2020). *Adviesnota. Het meten van genderidentiteit in kwantitatief onderzoek*. Gent: UZ Gent/Transgender Infopunt.
- Sociaal en Cultureel Planbureau [SCP]/Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS] (2018a). *Tabel. Kernindicator sportdeelname 12 keer per jaar of vaker (RSO -norm) uitgesplitst naar achtergrondkenmerken*. Den Haag: SCP/CBS.
- SCP/CBS (2018b). *Tabel. Kernindicator maandelijks of vaker actief als vrijwilliger in de sport uitgesplitst naar achtergrondkenmerken*. Den Haag: SCP/CBS.
- Smits, F., Knoppers, A. & Elling, A. (2020, accepted). "Everything is said with a smile": Homonegative speech acts in sport. *International Review for the Sociology of Sport*.

Bijlage: Tabellen

Tabel B1.1 Respondentenprofiel naar genderidentiteit, leeftijd en type omgeving (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)	Non-Binair (n=14)	Anders/weet niet/wil niet zeggen (n=9)
Genderidentiteit					
Man	17	34	-	-	-
Vrouw	16	-	49	-	-
Transgender man	33	66	-	-	-
Transgender vrouw	17	-	51	-	-
Non-binair	11	-	-	100	-
Anders/weet niet/wil niet zeggen	6	-	-	-	100
Leeftijd					
15-18 jaar	8	13	5	-	-
19-29 jaar	43	58	12	64	44
30-44 jaar	17	9	30	29	-
45-64 jaar	24	18	40	7	22
65+	5	-	12	-	22
Wil niet zeggen	2	1	2	-	11
Type omgeving					
Landelijk	2	1	-	7	-
Klein dorp	16	22	14	-	-
Groot dorp/kleine stad	22	27	16	14	22
Stad	35	28	44	50	22
Grote stad	26	21	26	29	56

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B2.1 Algemeen ervaren gezondheid transgender personen, naar genderidentiteit (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Zeer goed	17	16	26
Goed	51	49	49
Gaat wel	27	31	21
Slecht	4	3	2
Zeer slecht	1	-	2

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B2.2 Onveilige gevoelens transgender personen, uitgesplitst naar genderidentiteit naar genderidentiteit (in procenten, n=132)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Ja, vaak	2	1	
Ja, regelmatig	6	4	12
Soms	51	48	47
Nee, zelden/eigenlijk nooit	41	46	42

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B2.3 Gevoelens van onveiligheid van transgender personen die zich weleens onveilig voelen, op verschillende locaties, naar genderidentiteit (in procenten, excl. antwoordoptie n.v.t, n=78)

	Totaal (n=25)	(Trans)man (n=36)	(Trans)vrouw (n=25)
Hangjongeren	91	92	88
Rondom uitgaansgelegenheden	86	88	88
Op straat	70	69	72
Openbaar vervoer	49	47	52
Sportgelegenheden	44	58	30
Winkelgebied	41	42	42
Thuis	11	13	8

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B3.1 Lidmaatschap fitnesscentrum en/of sportvereniging van transgender personen (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Ja	56	63	51
In het verleden	44	37	49
Nee	0	0	0

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B 3.2 Deelname aan wedstrijden/competitie/toernooien van transgender personen in de sport (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Ja, in de afgelopen twaalf maanden	29	36	19
Ja, langer dan twaalf maanden geleden	40	42	35
Nee	32	22	47

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B3.3 Deelname aan sportinitiatieven specifiek gericht op LHB- personen en/of met een transgender achtergrond, onder transgender personen naar genderidentiteit (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Ja, gericht op transgender personen	2	1	-
Ja, gericht op LHBT'ers	5	7	2
In het verleden, gericht op transgender personen	1	-	2
In het verleden, gericht op LHBT'ers	3	1	-
Nee	90	91	95

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B3.4 Mate van betrokkenheid bij sportvereniging of sportgroep onder transgender personen, naar genderidentiteit in procenten, n=74)

	Totaal (n=74)	(Trans)man (n=43)	(Trans)vrouw (n=22)
Ja, in sterke mate	19	21	18
Ja, tamelijk	26	24	27
Enigszins	46	50	32
Nee nauwelijks	9	5	23

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B3.5 Vrijwilligerswerk door transgender personen, naar genderidentiteit (in procenten, n=74)

	Totaal (n=74)	(Trans)man (n=43)	(Trans)vrouw (n=22)
Ja, vaste taak	23	19	5
Ja, incidenteel actief	18	17	27
Nee	72	67	68

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B4.1 Verandering in sportgedrag na sociale transitie, indien deze is ondergaan, onder transgender personen naar genderidentiteit (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Ja, ik ben meer gaan sporten	31	37	23
Ja, ik ben minder gaan sporten	20	21	16
Ja, ik ben een andere sport gaan beoefenen	20	21	16
Anders	14	15	12
Nee, niet veranderd/weet ik niet/niet van toepassing	28	18	40

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B4.2 invloed sportgedrag op transgender achtergrond, gecategoriseerd in positief en negatief (in procenten n=133)

	Geen negatieve invloed*	Wel negatieve invloed*
Geen positieve invloed**	17	14
Wel positieve invloed**	26	43

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

* Negatieve invloed is een samenvoeging van: 1)Tijdens het sporten vaker geconfronteerd met dat mijn lichaam niet past(e) bij genderidentiteit; 2) Tijdens het sporten bang voor vragen over mijn genderidentiteit; 3) Tijdens het sporten lastiger om te kunnen zijn wie ik ben.

** Positieve invloed is een samenvoeging van: 1) Sport was/is een uitlaatklep; 2) Via sport lichaam zo ontwikkelen, dat het beter bij identiteit past(e); 3) Door te sporten bewuster van lichaam geworden; 4) Door te sporten kon/kan ik meer mezelf zijn; 5) Sporten hielp/helpst ter ondersteuning van medische transitie. Zie ook figuur 2.6.

Tabel B4.3 Onveilige gevoelens bij sportvereniging /-organisatie waar zelf actief, onder transgender personen naar genderidentiteit (in procenten, n=74)

	Totaal (n=74)	(Trans)man (n=42)	(Trans)vrouw (n=22)
Ja, vaak	-	-	-
Ja, regelmatig	5	10	-
Soms	18	17	27
Nee, zelden/eigenlijk nooit	77	74	73

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

Tabel B4.4 Ondersteuning met betrekking tot gendertransitie onder transgender personen (in procenten, n=133)

	Totaal (n=133)	(Trans)man (n=67)	(Trans)vrouw (n=43)
Team-/sportgenoten	27	36	16
Coach/trainer/instructeur	26	33	22
Bestuur	11	12	5
Manager	4	2	5
Vertrouwenspersoon	1	-	-
Anders	1	-	3
Buurtsportcoach	-	-	-
Nee/niet van toepassing	65	58	73

Bron: Data vragenlijst transgender personen 2020 (*open online werving TNN*), Mulier Instituut.

www.mulierinstituut.nl
@mulierinstituut

mulier instituut